

•

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Asliye Hukuk Mahkemesi

Taraflar arasındaki "manevi tazminat" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Bakırköy 9. Asliye Hukuk Mahkemesince davanın reddine dair verilen 28.12.2011 gün ve 2010/544 E., 2011/546 K. sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 28.03.2013 gün ve 2012/6457 E., 2013/5807 K. sayılı ilamı ile;

(...Dava, basın yoluyla kişilik haklarına saldırı nedeniyle uğranılan manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece istemin reddine karar verilmiş; hüküm, davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davacı, Milliyet Gazetesi'nin Cadde ekinde "Bu sarışın kim?" başlığı ile yer alan 12/12/2010 tarihli haber nedeniyle manevi tazminat isteminde bulunmuştur.

Davalılar davanın reddedilmesi gerektiğini savunmuştur.

Mahkeme, haberin iddia niteliğinde verildiğini, görünen gerçeğe uygun olduğunu, haberde ismi geçen dava dışı ...'ın ünlü olması nedeniyle, kamuoyunun ilgisini çeken, magazinsel nitelikte bir haber olduğunu belirterek davanın reddine karar vermiştir.

Basın özgürlüğü, Anayasanın 28. maddesi ile 5187 sayılı Basın Yasasının 1. ve 3. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde basının özgürce yayın yapmasının güvence altına alındığı görülmektedir. Basına sağlanan güvencenin amacı; toplumun sağlıklı, mutlu ve güvenlik içinde yaşayabilmesini gerçekleştirmektir. Bu durum da halkın dünyada ve özellikle içinde yaşadığı toplumda meydana gelen ve toplumu ilgilendiren konularda bilgi sahibi olması ile olanaklıdır. Basın, olayları izleme, araştırma, değerlendirme, yayma ve böylece kişileri bilgilendirme, öğretme, aydınlatma ve yönlendirmede yetkili ve aynı zamanda sorumludur. Basının bu nedenle ayrı bir konumu bulunmaktadır. Bunun içindir ki, bu tür davaların çözüme kavuşturulmasında ayrı ölçütlerin koşul olarak aranması, genel durumlardaki hukuka aykırılık teşkil eden eylemlerin değerlendirilmesinden farklı bir yöntemin izlenmesi gerekmektedir. Basın dışı bir olaydaki davranış biçiminin hukuka aykırılık oluşturduğunun kabul edildiği durumlarda, basın yoluyla yapılan bir yayındaki olay hukuka aykırılık oluşturmayabilir.

Ne var ki basın özgürlüğü sınırsız olmayıp, yayınlarında Anayasanın Temel Hak ve Özgürlükler bölümü ile Türk Medeni Kanununun 24 ve 25. maddesinde yer alan ve yine özel yasalarla güvence altına alınmış bulunan kişilik haklarına saldırıda bulunulmaması da yasal ve hukuki bir zorunluluktur.

Basın özgürlüğü ile kişilik değerlerinin karşı karşıya geldiği durumlarda; hukuk düzeninin çatışan iki değeri aynı zamanda koruma altına alması düşünülemez. Bu iki değerden birinin diğerine üstün tutulması gerektiği, bunun sonucunda da, daha az üstün olan yararın daha çok üstün tutulması gereken yarar karşısında o olayda ve o an için korumasız kalmasının uygunluğu kabul edilecektir. Bunun için temel ölçüt kamu yararıdır. Gerek yazılı ve gerekse görsel basın bu işlevini yerine getirirken, özellikle yayının gerçek olmasını, kamu yararı bulunmasını, toplumsal ilginin varlığını, konunun güncelliğini gözetmeli, haberi verirken özle biçim arasındaki dengeyi de korumalıdır. Yine basın, objektif sınırlar içinde kalmak suretiyle yayın yapmalıdır. O anda ve görünürde var olup da sonradan gerçek olmadığı anlaşılan olayların yayınından da basın sorumlu tutulmamalıdır.

Dava konusu edilen yazıda "Komedyen ..., bir arkadaşının doğum günü partisi için Zuma Restaurant'taydı. Sonrasında Anjelique'e geçen gruptan sarışın bir hanımla yakınlaştığı, hatta öpüştüğü iddia edilen Gökbakar, fotoğraf vermemek için çaba sarf etse de başarılı

olamadı" ifadelerine yer verildiği ve davacıya ait fotoğrafın kullanıldığı, davacının ise ...'ın öz kuzeni olduğu anlaşılmaktadır. Şu halde; yayınlanan yazı, gerçek dışı haber niteliğinde olup davacının fotoğrafının kullanılmış olması da gözetildiğinde, kişilik haklarına saldırı niteliğindedir.

Mahkemece açıklanan olgular gözetilerek, davacı yararına uygun bir miktar manevi tazminat takdir edilmesi gerekirken, yerinde olmayan yazılı gerekçeyle, istemin tümünden reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Dava, basın yoluyla kişilik haklarına saldırı nedeniyle uğranılan manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir.

Davacı vekili, 12/12/2010 tarihli Milliyet Gazetesinin Cadde ekinin ilk sayfasında davacı ve dava dışı komedyen ...'ın fotoğrafları da kullanılarak yayımlanan "bu sarışın kim" başlıklı yazıda "komedyen ..., bir arkadaşının doğum günü partisi için Zuma Restaurant'taydı. Sonrasında Anjelique'e geçen gruptan sarışın bir hanımla yakınlaştığı hatta öpüştüğü iddia edilen Gökbakar, fotoğraf vermemek için çaba sarf etse de başarılı olmadı" denilerek müvekkilinin kişilik haklarına saldırıda bulunulduğunu belirterek manevi tazminat talep etmiştir.

Davalılar vekili, davanın reddini savunmuştur.

Yerel mahkemece, davanın reddine dair verilen karar davacı vekilinin temyizi üzerine, Özel Dairece yukarıda başlık bölümünde yazılı gerekçeyle bozulmuş; mahkemece önceki kararda direnilmiştir. Direnme kararını, davacı vekili temyize getirmiştir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davacının fotoğrafı da kullanılarak kaleme alınan dava konusu yazının davacının kişilik haklarına saldırı oluşturup, oluşturmayacağı noktasında toplanmaktadır.

Uyuşmazlığın niteliği gözetilerek öncelikle, basın ve ifade özgürlüğü kavramlarına ilişkin şu açıklama ve saptamaların yapılmasında yarar bulunmaktadır:

Öncelikle uluslararası metinlerde ifade ve basın özgürlüğünün nasıl düzenlendiği incelenmelidir. Çünkü 1982 Anayasasının 90 ıncı maddesinin son fıkrasına göre; "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz (Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.). Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." hükmünü içermektedir. Bu durumda mahkemelerce önlerine gelen uyuşmazlıklarda usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar ile iç hukukun birlikte yorumlanması ve uygulanması gerekmektedir.

Hal böyle olunca, Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (AİHS) somut uyuşmazlığın nasıl düzenlendiği ve sözleşmenin uygulanmasına sağlayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarının incelenmesi gerekmektedir.

AİHS'nin "İfade özgürlüğü" başlıklı 10/1 nci maddesi; "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir." hükmünü içermekte olup, hangi hallerde ifade özgürlüğünün sınırlandırılabilirliği de aynı maddenin 2 nci fıkrasında düzenlenmiştir.

Sözleşmenin 10/2 nci maddesine göre, bu özgürlüklerin kullanılması "...demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin

yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.”

Açıkça görüldüğü üzere yasayla düzenlemek şartıyla “başkalarının şöhret ve haklarının korunması” amacıyla ifade özgürlüğünün sınırlandırılabilmesi kabul edilmektedir. Ne var ki sınırlama haklı olsa bile, bu kez sınırlamanın orantıllığı gündeme gelecektir (bkz. sınırlamanın orantısızlığı konusunda Pakdemirli v. Türkiye kararı). Bu durumda kişilik hakkının korunması ile ifade özgürlüğü arasındaki dengeyi iyi sağlamak gerekmektedir (Osman Doğru, Atilla Nalbant; İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar, C. 2, Ankara 2013, s. 232).

Basın özgürlüğü iç hukukumuzda 1982 Anayasasının “Basın Hürriyeti” başlıklı 28 inci maddesinde ve 5187 sayılı Basın Kanunu’nun 1 ve 3 üncü maddelerinde düzenlenmiştir. Ancak her özgürlük gibi basın özgürlüğünün de sınırsız olmadığı bazı sınırlamalara tabi olduğu belirtilerek, bu sınırlamaların nelerden ibaret olduğu söz konusu maddelerde gösterilmiştir. Ayrıca basın özgürlüğü ile bağlantılı kavramlar olarak; Anayasa’da düşünce ve kanaat (m. 25); düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü (m. 26) ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir.

Bu düzenlemelerde basının özgürce yayın yapmasının güvence altına alındığı görülmektedir. Basına sağlanan güvencenin nedeni; toplumun sağlıklı, mutlu ve güven içinde yaşayabilmesi içindir. Bu durum kişinin, dünyada ve özellikle içinde yaşadığı toplumda meydana gelen ve toplumu ilgilendiren konularda bilgi sahibi olması ile olanaklıdır. Demokratik yaşamın gelişmesinde, ulusal birliğin sağlanmasında, kamuoyunun sağlıklı bir biçimde oluşmasında, sosyal ve siyasal ilerlemede basının çok önemli bir fonksiyonunun bulunduğu açık ve kuşkudan uzaktır.

Diğer bir anlatımla basın, olayları izleme, araştırma, değerlendirme, yayma ve böylece kişileri bilgilendirme, öğretme, aydınlatma, yönlendirme yetki ve sorumluluğuna sahiptir. Bunun içindir ki basının yayın yaparken, yaptığı yayından dolayı hukuka aykırılık teşkil edecek olan eylemi, genel olaylardaki hukuka aykırı olan eylemden farklılıklar taşır. İşte bu farklılık ve ayırık durum gözetilerek yapılan yayının hukuka aykırılık veya uygunluk sınırı belirlenmelidir. Basın dışı bir olaydaki davranış biçiminin hukuka aykırılık oluşturduğu kabul edildiği durumlarda, basın yoluyla yapılan bir yayındaki olay hukuka aykırılık oluşturmayabilir. İşte basının bu nedenle ayrı bir konumu bulunmaktadır.

Önemle vurgulanmalıdır ki, yayınlanmasında kamu yararı bulunan, gerçek ve güncel bir haberin veya eleştirinin, özle biçim arasında denge kurulmak suretiyle verildiği durumlarda, manevi tazminat sorumluluğunun temel ögesi olan “hukuka aykırılık” gerçekleşmeyeceğinden, basının sorumluluğu da söz konusu olamaz.

Basın objektif sınırlar içinde kalmak suretiyle olay ve konu ile ilgili olan, görünen, bilinen her şeyi araştırma, inceleme ve olayları o anda belirlenen biçimi ile değerlendirme, yayma ve yayınlama yetki ve sorumluluğuna sahip olmakla birlikte, haberin verilmesi sırasında özle biçim arasındaki dengenin bozulmaması gerekir.

Haberin hukuka uygunluk nedenini oluşturabilmesi, her şeyden önce gerçeğe uygun olmasına bağlıdır. Eğer haber gerçeğe uygunsa, kişilik hakları ihlal edilse bile, burada, manevi tazminata yer yoktur. Üstelik gerçeklik ilkesi, yalnızca haber verme yönünden değil, eleştirmek, değerlendirmek, yorumlamak yönünden de uygulama alanı bulur. Gerçek dışı haber verme ise, daima hukuka aykırıdır (Mustafa Reşit Karahasan, Tazminat Hukuku, İstanbul 1996, s. 985).

Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacının olay günü aralarında komedyen ...’ın da bulunduğu bir grup arkadaşı ile birlikte bir arkadaşlarının doğum günü partisi için toplandıkları, restaurant çıkışı davacı ile dava dışı ...’ın fotoğrafları çekilerek davalı gazetede yayımlandığı ve ayrıca fotoğrafın altında “Komedyen ..., bir arkadaşının doğum günü partisi için Zuma Restaurant’taydı. Sonrasında Anjelique’e geçen gruptan sarışın bir hanımla yakınlaştığı, hatta öpüştüğü iddia edilen Gökbakar, fotoğraf vermemek için çaba sarf etse de başarılı olamadı” ifadelerine yer verildiği anlaşılmaktadır.

Dosya kapsamından davacının dava dışı ...’ın kuzeni olduğu anlaşılmaktadır. Davacı ile dava dışı ...’ın eğlence mekânından birlikte ayrıldıkları sabittir. Ancak haberde iddia edildiği şekilde bir yakınlaşmanın bulunduğu davalı tarafından ispat edilememiştir. Bu nedenle; davacının fotoğrafları da kullanılarak “komedyen ...’ın gruptan sarışın bir hanımla

yakınlaştığı, hatta öpüştüğü iddia edilerek" şeklinde yayımlanan yazı, gerçek dışı haber niteliğindedir. Böylece hukuka aykırılık unsuru gerçekleşmiştir.

Bu nedenle davacı ve dava dışı ...'ın fotoğrafı da kullanılarak yayımlanan yazı davacının kişilik haklarına haksız bir saldırı oluşturduğundan manevi tazminata hükmedilmesi gereklidir.

Görüşmeler sırasında bir kısım üyeler tarafından davacının fotoğrafı da kullanılarak yayımlanan yazıda toplumsal ilginin bulunduğu, basın taraflar arasındaki akrabalık durumuna araştırmak gibi bir yükümlülüğünün bulunmadığı, kullanılan sözlerin basın özgürlüğü kapsamında kaldığı ve davacının kişilik haklarına saldırı oluşturmadığından bahisle Yerel Mahkeme direnme kararının onanması yönünde görüş beyan etmiş iseler de, bu görüş yukarıda belirtilen nedenlerle Kurul çoğunluğu tarafından kabul edilmemiştir.

Hal böyle olunca, açıklanan nedenlerle davacının fotoğrafı da kullanılarak yayımlanan dava konusu yazı bir bütün olarak değerlendirildiğinde basın özgürlüğü kapsamında kalmayıp, davacının kişilik haklarına yönelik saldırı oluşturduğunu kabul eden ve Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı **BOZULMASINA**, istek halinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine 06.11.2015 gününde oyçokluğu ile karar verildi.